

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Γενική Δ/ση Εσωτερικής Λειτουργίας
Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού
Τμήμα Συλλογικών Οργάνων και Επιτροπών
Γραμματεία Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής
Ταχ.Δ/ση : Λεωφ. Συγγρού 15-17
Ταχ. Κωδ. : 117 43 Αθήνα
Τηλ.: 213-2063532, 536, 718, 775
fax : 213 2063533
e-mail : ssona@patt.gov.gr

Συνεδρίαση 38^η

ΑΠΟΦΑΣΗ υπ' αριθμ. 361/2015

Σήμερα 10/12/2015 ημέρα Πέμπτη και ώρα 15:30 συνήλθαν σε τακτική συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Αναστάσεως 2 και Τσιγάντε, Παπάγου-Χολαργού), τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Αττικής κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 236471/04-12-2015 πρόσκλησης του Προέδρου κ. Θεόδωρου Σχινά, που κοινοποιήθηκε νόμιμα στις 04-12-2015 στην Περιφερειάρχη Αττικής, σε καθένα από τους Αντιπεριφερειάρχες καθώς και σε καθένα από τους Περιφερειακούς Συμβούλους.

Θέμα 6^ο Η.Δ.

Λήψη απόφασης για την κήρυξη ως τόπων ιστορικής μνήμης του Στρατοπέδου Χαϊδαρίου (Μπλοκ 15) και του Σκοπευτηρίου Καισαριανής.

Διαπιστώθηκε η απαρτία, με σύνολο εβδομήντα επτά (77) παρόντων Περιφερειακών Συμβούλων κατά την έναρξη της συνεδρίασης ενώ οι παρόντες και απόντες στη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος έχουν ως εξής:

Παρόντες:

Οι Αντιπεριφερειάρχες Αττικής κ.κ. Κυπριανίδου Ερμιόνη (Ερμίνα), Καραμέρος Γεώργιος, Τζόκας Σπυρίδων, Καπάταης Χρήστος, Φιλίππου Πέτρος, Βασιλείου Ιωάννης.

Ο Πρόεδρος κ. Σχινάς Θεόδωρος
Η Γραμματέας κ. Βρύνα Φωτεινή

Τα μέλη του Π.Σ. κ.κ.:
Αγγελονίδη Χρηστίνα, Αγγελόπουλος Θεόδωρος, Αδαμοπούλου – Κουτσογιάννη

Αικατερίνη, Αλεβιζόπουλος Γεώργιος, Αλεξίου Αθανάσιος, Αναγνωστόπουλος Αθανάσιος (Νάσος), Αναλογίδου Μαρία - Καλλιόπη, Αποστολάκη Ευαγγελία, Αποστολοπούλου Μαλάμω, Αστρινάκη - Τσίτσου Ελένη, Βάβουλα Αριστεά, Βασιλάκη Άννα, Βασιλοπούλου Κυριακούλα (Κορίνα), Βέττα Καλλιόπη, Βλάχος Κωνσταντίνος, Βρούστης Αριστείδης, Γάκης Αντώνιος, Γιάμαλη Αναστασία, Γιαννακάκη Μαρία, Γούλας Απόστολος, Γρηγοριάδης Θεμιστοκλής (Θέμης), Δαμιανός Πέτρος, Δανάκος Χριστόφορος, Δανιά Νικολέττα, Δημάκος Δημήτριος, Δημοπούλου Ελένη, Δήμου Σταυρούλα, Ευσταθιάδης Μιλτιάδης, Ζαφειρίου Ελένη, Ζωγραφάκη -Τελεμέ Ελένη, Θανοπούλου Αικατερίνη, Καλογεράκος Κυριάκος, Καμάρας Παύλος, Καραμάνος Χρήστος, Καράμπελας Κωνσταντίνος, Κοροβέσης Στυλιανός, Κορωναίου - Καμπά Σοφία, Κουκά Μαρίνα, Κωστόπουλος Νικόλαος, Λαμπρίδου Μαρία, Λεβέντη Αγγελική, Μεγάλης Ιωάννης, Μεθυμάκη Άννα, Μεταξά Ειρήνη, Μοίρας Ιωάννης, Μουλιανάκης Περικλής, Μπαλάφας Γεώργιος, Μπαρμπούρης Ευάγγελος, Νερούτσου Μαρία, Νικηταρά Φωτεινή, Νικολιδάκη Φλωρεντία (Φλώρα), Παναγιώταρος Ηλίας, Πάντζας Σπυρίδων, Παπαδημητρίου - Τσάτσου Άννα - Θεοδώρα, Παππά Παναγιώτα, Πατσαβός Παναγιώτης, Πελέκης Ζαχαρίας, Πρωτονοτάριος Ιωάννης, Ράικου Ζωή, Σαπουνά Αγγελική (Αγγέλικα), Σμέρος Ιωάννης, Στεργίου Ιωάννα, Στεφανοπούλου Αναστασία, Τασούλη-Γεωργιάδου Ελισσάβετ, Τζήμερος Γλαύκος - Αθανάσιος, Τζίβα Αιμιλία, Τουτουντζή Παρασκευή (Βούλα), Τσαβαλιά Παρασκευή (Βιβή), Φαρμάκης Ταξιάρχης, Φωτόπουλος Ανδρέας, Χρήστου - Γερμενή Ευγενία, Χριστάκη Μαρία, Χρυσικός Φώτιος, Ψαραδέλης Κωνσταντίνος.

Απόντες:

Η Περιφερειάρχης Αττικής κα Δούρου Ρένα.

Οι Αντιπεριφερειάρχες κ. Γαβρίλης Γεώργιος και κ. Χατζηπέρος Παναγιώτης (Τάκης).

Τα μέλη του Π.Σ. κ.κ.:

Αθανασιάδης Παναγιώτης, Γαβράς Παναγιώτης, Δαμάσκος Χαράλαμπος (Χάρης), Ευαγγελίου Παρασκευάς (Πάρης), Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος), Θεοχάρη Αικατερίνη (Καίτη), Καστανιάς Νικόλαος, Καστρινάκης Γεώργιος, Κορομάντζος Βασίλειος, Κουμουτσάκος Γεώργιος, Κουτσούμπα Δέσποινα, Κρητικού Αικατερίνη (Κατερίνα), Λάσκαρη - Κρασσπούλου Βασιλική, Μανουσογιαννάκης Ιωάννης, Μαντάς Ασημάκης (Μάκης), Μαντούβαλος Πέτρος, Μαραβέλιας Δημήτριος, Μπαλού Αλεξάνδρα, Παλιού Αικατερίνη, Πρωτούλης Ιωάννης, Ροκοφύλλου Άννα, Σγουρός Ιωάννης, Σταυροπούλου Καλλιόπη, Τσούπρα Ιωάννα, Χαρδαλιάς Νικόλαος.

Χρέη υπηρεσιακών γραμματέων άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής Σκληβανίτη Ελένη και Ζαλοκώστα Ευανθία - Αναστασία.

Αφού διαπιστώθηκε η απαρτία, ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής κ. Θεόδωρος Σχινάς δίνει τον λόγο στον Αντιπεριφερειάρχη κ. Σπ. Τζόκα, ο οποίος θέτει υπ' όψιν του Περιφερειακού Συμβουλίου την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 228424/25-11-2015 εισήγησης του, η οποία έχει σταλεί μαζί με την πρόσκληση και έχει ως εξής:

Το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Χαϊδαρίου άρχισε να λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 1943 και σταμάτησε στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1944, όταν οι Γερμανοί άρχισαν να αποσύρονται από τα ελληνικά εδάφη. Πρόκειται για

εγκαταστάσεις στρατώνων που είχε ιδρύσει ο Ιωάννης Μεταξάς το 1936 στη θέση «Καραϊσκάκη».

Υπολογίζεται ότι από αυτό το στρατόπεδο συγκέντρωσης πέρασαν συνολικά πάνω από 21.000 κρατούμενοι. Στον αριθμό αυτό συμπεριλαμβάνονται και Εβραίοι, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων μεταφέρθηκε τελικά σε ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία.

Όταν η Εθνική Αντίσταση κορυφώθηκε οι Ιταλοί, οι οποίοι έλεγχαν τις φυλακές-στρατόπεδα στη νότια Ελλάδα, αποφάσισαν να διαλύσουν εκείνα που βρίσκονταν σε επισφαλείς θέσεις και να μεταφερθούν στην Αθήνα, όπου οι δυνάμεις κατοχής ήταν κατά πολύ μεγαλύτερες.

Στις 29 Αυγούστου 1943 οι Ιταλοί διοικητές των φυλακών της Λάρισας επέλεξαν πάνω από εξακόσιους κρατούμενους και τους απέστειλαν σιδηροδρομικώς στην Αθήνα. Μεταξύ αυτών υπήρχαν 243 κομμουνιστές που κρατούνταν στην Ακροναυπλία από την εποχή του Μεταξά, είκοσι Αναφιώτες, οι οποίοι είχαν μεταφερθεί από τις φυλακές Αβέρωφ στη Λάρισα και 327 κρατούμενοι των Ιταλών. Μεταξύ των τελευταίων υπήρχαν και τέσσερις γυναίκες.

Οι κρατούμενοι έφθασαν στην Αθήνα στις 3 Σεπτεμβρίου και υπήρξε άμεση μεταφορά τους στο στρατόπεδο Χαϊδαρίου, το οποίο είχαν ήδη διαρρυθμίσει κατάλληλα οι Ιταλοί.

Αμέσως μετά την ανακοίνωση της συνθηκολόγησης της ιταλικής κυβέρνησης με τις συμμαχικές δυνάμεις στις 8 Σεπτεμβρίου 1943, οι Ιταλοί αποσύρθηκαν από το Χαϊδάρι. Στις 10 Σεπτεμβρίου το στρατόπεδο πέρασε στα χέρια των Γερμανών, οι οποίοι αρχικά το χρησιμοποίησαν ως παράρτημα των φυλακών Αβέρωφ, με διοικητή τον επιλοχία Ρούντι Τρέπτε (Roudi Trepte). Υπό τη γερμανική διοίκηση οι συνθήκες διαβίωσης έγιναν πολύ περισσότερο σκληρές, ιδιαίτερα όταν στις 29 Νοεμβρίου η διοίκηση πέρασε στα χέρια των SS και του διαβόητου ταγματάρχη Πάουλ Ραντόμσκι.

Η πρώτη εκτέλεση στο στρατόπεδο του Χαϊδαρίου έγινε στις 7 Δεκεμβρίου 1943 το απόγευμα. Το θύμα, το οποίο εκτελέστηκε από τον ίδιο τον Ραντόμσκι, έφθασε στο Χαϊδάρι με δωδεκαμελή ομάδα από τις φυλακές Αβέρωφ το μεσημέρι της ίδιας ημέρας. Ήταν ο έφεδρος υπολοχαγός του Ελληνικού Στρατού Λεβί από τα Ιωάννινα.

Μετά τη δολοφονία του Λεβί, ακολούθησαν πολυάριθμες ομαδικές εκτελέσεις στο Χαϊδάρι. Αναφέρεται ότι εκτελέστηκαν συνολικά 1.800 κρατούμενοι, ενώ 300 ακόμη θανατώθηκαν στις ανακρίσεις στο αρχηγείο της Γκεστάπο στην οδό Μέρλιν στο κέντρο της Αθήνας και στο Χαϊδάρι. Ανάμεσα σε αυτούς υπήρχαν τουλάχιστον 30 γυναίκες, 104 ανάπηροι πολέμου, 190 φοιτητές και 40 μαθητές.

Η μαζικότερη εκτέλεση ήταν αυτή των 200 Ακροναυπλιωτών κομμουνιστών την 1η Μαΐου 1944. Στις 30 Απριλίου 1944 κυκλοφόρησε στο Χαϊδάρι η φήμη ότι τα SS σκόπευαν να εκτελέσουν διακόσιους κρατούμενους ως αντίποινα για τη δολοφονία του Γερμανού υποστράτηγου Κρεχ και τριών αξιωματικών του κοντά στους Μολάους από «κομμουνιστικές συμμορίες».. Αυτοί ήταν οι διακόσιοι που θα εκτελούνταν, ως αντίποινα για τη δολοφονία του Γερμανού στρατηγού. Η ομάδα των μελλοθανάτων περιλάμβανε όλους τους Ακροναυπλιώτες, πλην δεκαέξι ατόμων, τους Αναφιώτες και μερικούς άλλους κρατούμενους. Οι διακόσιοι του Χαϊδαρίου μεταφέρθηκαν στο σκοπευτήριο της Καισαριανής, όπου εκτελέστηκαν με οπλοπολυβόλα. Οι σοροί μεταφέρθηκαν στο Γ' Νεκροταφείο, όπου τάφηκαν σε ατομικούς τάφους.

Η πρώτη κρατούμενη στο στρατόπεδο του Χαϊδαρίου ήταν η Ηλέκτρα Αποστόλου, που έφτασε στις 7 Δεκεμβρίου 1943 και κλείστηκε στον θάλαμο 11 του Μπλοκ 15. Σταδιακά, μεταφέρθηκαν αρκετές γυναίκες, χριστιανές και Εβραίες, που

τοποθετήθηκαν στον θάλαμο 29 του ίδιου Μπλοκ. Μεταξύ αυτών ήταν και η Ηρώ Κωνσταντοπούλου.

Τον Ιανουάριο οι γυναίκες μεταφέρθηκαν στο Μπλοκ 11 και δύο μήνες αργότερα στο Μπλοκ 6. Η πρώτη εκτέλεση που περιλάμβανε και γυναίκες έγινε στις 2 Μαΐου 1944. Μεταξύ των κρατουμένων στο Χαϊδάρι ήταν και η Λέλα Καραγιάννη, η οποία κλείστηκε στην απομόνωση και ακολούθως εκτελέστηκε στις 8 Σεπτεμβρίου 1944 στο Δαφνί, στον χώρο όπου σήμερα είναι ο Διομήδειος κήπος.

Με την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων από την Ελλάδα το στρατόπεδο έπαυσε να λειτουργεί (τέλη Σεπτεμβρίου 1944).

Το στρατόπεδο άρχισε και πάλι να χρησιμοποιείται από μονάδες του ελληνικού στρατού ήδη από το τέλος της δεκαετίας του '40. Συγκεκριμένα είχαν εγκατασταθεί εκεί δύο Κέντρα Εκπαιδύσεως, το ένα Πεζικού (ΚΕΒΟΠ) και το άλλο Διαβιβάσεων (ΚΕΔ).

Σ' αυτή την περίοδο καταστράφηκαν μοναδικά ιστορικά ντοκουμέντα που οι αγωνιστές της Αντίστασης είχαν γράψει στα επιχρίσματα των τοίχων και σε άλλα σημεία την ύστατη στιγμή, πριν ολοκληρώσουν την προσφορά και τη θυσία τους.

Ο χώρος του στρατοπέδου Χαϊδαρίου είναι τόπος μαρτυρίου και ιστορικής μνήμης. Θεωρείται για την Ελλάδα χώρος αντίστοιχος με τα στρατόπεδα Άουσβιτς, Μαουτχάουζεν, Νταχάου, που όμως, σχεδόν αμέσως μετά τη συντριβή των δυνάμεων του Άξονα, ανακηρύχθηκαν ιστορικά μνημεία και με σειρά ενεργειών εξασφαλίστηκε η ανάδειξη και η προβολή τους. Τα ανωτέρω στρατόπεδα εδώ και πολλά χρόνια έχουν κηρυχθεί ιστορικοί τόποι ενώ παράλληλα στον ίδιο χώρο διατηρούν μνημεία, επισκέψιμα όλο το χρόνο, που κρατάνε ζωντανές τις μνήμες των ανθρώπων για να μην ξαναζήσουμε ποτέ πολέμους και θηριωδίες.

Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται εκδηλώσεις μνήμης και τιμής από τους Δήμους Χαϊδαρίου και Καισαριανής για τους 200 κομμουνιστές που μεταφέρθηκαν από το στρατόπεδο Χαϊδαρίου στο σκοπευτήριο της Καισαριανής και εκτελέστηκαν την Πρωτομαγιά του 1944. Αντίστοιχη εκδήλωση μνήμης έγινε για πρώτη φορά φέτος από την Περιφέρεια Αττικής.

Είναι καιρός πλέον:

1. Ο συγκεκριμένος χώρος , που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της σύγχρονης ιστορίας μας να λάβει τη θέση του στην Ιστορία. Να χαρακτηριστεί άμεσα ολόκληρος ο χώρος του Στρατοπέδου διατηρητέος χώρος ιστορικής μνήμης και να αποδοθεί στον Λαό του Χαϊδαρίου αλλά και ευρύτερα της Δυτικής Αθήνας.

2. Χώρος ιστορικής μνήμης να χαρακτηριστεί, επίσης, και ο τόπος εκτελέσεων των αγωνιστών και να αποδοθεί ο χώρος του Σκοπευτηρίου Καισαριανής στον λαό και την ιστορική μνήμη. Το Σκοπευτήριο της Καισαριανής, παγκόσμιο σύμβολο αντίστασης αποτελεί χωρική ενότητα με βαρύ και σημαίνον ιστορικό φορτίο, τόπος σύμβολο των αγώνων του λαού μας για λευτεριά και κοινωνική απελευθέρωση. Τόπος θυσίας. Εκεί εκτελέστηκαν περί τους χιλίους πατριώτες στη διάρκεια της κατοχής, με πιο τραγική εκτέλεση αυτή των 200 κομμουνιστών την πρωτομαγιά του 1944. Να δικαιωθούν επιτέλους οι αγωνιστές και οι μακροχρόνιοι αγώνες του Δήμου Καισαριανής και του λαού της πόλης.

3. Εξάλλου εδώ και χρόνια ομόφωνα τα Δημοτικά Συμβούλια έχουν ζητήσει να κηρυχθούν ιστορικοί τόποι.

4. Επιπλέον δεν πρέπει να ξεχνάμε τους κινδύνους που ελλοχεύουν τόσα χρόνια από διάφορες κυβερνητικές σκέψεις του παρελθόντος για οικοπεδοποίηση του Στρατοπέδου για εμπορευματοποίηση και

τσιμεντοποίηση του χώρου των στρατοπέδων, μέχρι και πρόσφατα, όπου το Σκοπευτήριο Καισαριανής εντάχθηκε στο ΤΑΙΠΕΔ!!!

5. Το δρομολόγιο αυτό του θανάτου να γίνει αγώνας ζωής. Κάθε χρόνο που πραγματοποιούνται εκδηλώσεις μνήμης και τιμής από τους Δήμους Χαϊδαρίου και Καισαριανής για τους 200 κομμουνιστές να πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του ΣΕΓΑΣ αγώνας δρόμου, Χαϊδάρι – Καισαριανή.

Πόσο ακόμα θα τους ανεχόμαστε; Πόσο ακόμα θα επιτρέπουμε να πυροβολείται η ιστορία αυτού του τόπου; Ας δώσουμε ένα τέλος στη λεηλασία αυτή. Ας προχωρήσουμε στην απόδοση τιμής που ταιριάζει στους ήρωες και ας αναδείξουμε τα μνημεία μας. Η αφετηρία και ο τερματισμός: Στρατόπεδο Χαϊδαρίου (μπλόκ 15) - Σκοπευτήριο Καισαριανής. Μνημεία της Εθνικής μας Αντίστασης.

**Το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής
μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών του
αποφασίζει κατά πλειοψηφία**

- Να χαρακτηριστεί άμεσα ολόκληρος ο χώρος του Στρατοπέδου Χαϊδαρίου (Μπλόκ 15) διατηρητέος χώρος ιστορικής μνήμης και να αποδοθεί στον Λαό του Χαϊδαρίου αλλά και ευρύτερα της Δυτικής Αθήνας.

- Χώρος ιστορικής μνήμης να χαρακτηριστεί, επίσης, και ο τόπος εκτελέσεων των αγωνιστών και να αποδοθεί ο χώρος του Σκοπευτηρίου Καισαριανής στον λαό και την ιστορική μνήμη.

- Να αποτραπεί κάθε προσπάθεια για οικοπεδοποίηση, εμπορευματοποίηση και τσιμεντοποίηση του χώρου των στρατοπέδων.

- Το δρομολόγιο του θανάτου, από το Στρατόπεδο Χαϊδαρίου (Μπλόκ 15) στο Σκοπευτήριο Καισαριανής, να γίνει αγώνας ζωής. Κάθε χρόνο που πραγματοποιούνται εκδηλώσεις μνήμης και τιμής από τους Δήμους Χαϊδαρίου και Καισαριανής για τους 200 κομμουνιστές, που εκτελέστηκαν την 1^η Μάη 1944, να πραγματοποιείται, υπό την αιγίδα του ΣΕΓΑΣ ή της Περιφέρειας Αττικής, αγώνας δρόμου, με αφετηρία το Στρατόπεδο Χαϊδαρίου (Μπλόκ 15) και τερματισμό το Σκοπευτήριο Καισαριανής.

Απείχαν της διαδικασίας λήψης της απόφασης οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ. Η. Παναγιώταρος, Ι. Μεγάλης, Π. Μουλιανάκης, Ε. Μπαρμπούρης, Α. Φωτόπουλος και Ε. Χρήστου – Γερμενή.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Π.Σ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ Π.Σ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΧΙΝΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΡΥΝΑ